

GIỚI THIỆU BỆNH DA HIẾM GẶP: HỘI CHỨNG BONG DA ĐẦU CỰC (ACRAL PEELING SKIN SYNDROME)

Trần Hậu Khang^{1,2}

1. ĐẠI CƯƠNG

Hội chứng bong da đầu cực (APSS: Acral Peeling Skin Syndrome) do bác sĩ Fox mô tả lần đầu tiên năm 1921, là một hiện tượng rất hiếm gặp, biểu hiện bằng triệu chứng bong da chủ yếu ở đầu chi (bàn tay, bàn chân). Nguyên nhân của APSS là do đột biến gen có liên quan đến cấu trúc các lớp thượng bì. Một số yếu tố như nhiệt độ, độ ẩm, cọ xát... có thể làm cho hiện tượng bong vảy da nặng lên. Tuy nhiên, APSS không liên quan đến các bệnh khác và cũng không ảnh hưởng đến sức khỏe người bệnh.

2. DỊCH TỄ

Đây là một hiện tượng rất hiếm gặp. Theo một số thống kê, tỷ lệ lưu hành của APSS là dưới một

phần triệu người ($< 1/1.000.000$). Cho tới nay, có khoảng 100 trường hợp bị APSS được mô tả trong y văn thế giới.

3. CĂN SINH BỆNH HỌC

Đây là một hội chứng do đột biến gen TGM5 (15q15). Gen này chịu trách nhiệm mã hóa men Transglutaminase - 5.TGM5. Men này đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc tái tạo cấu trúc các tế bào sừng, giúp da bền vững, chống lại các tác nhân từ bên ngoài.

4. TRIỆU CHỨNG LÂM SÀNG

- Bong da mỏng chủ yếu ở lòng bàn tay, bàn chân. Tuy nhiên hiện tượng này đôi khi có thể xuất hiện ở cẳng tay, cẳng chân.

Hình 1: Bệnh biểu hiện ở chân (nguồn: uptodate)

1: Trường Đại học Y Hà Nội

2: Bệnh viện Da liễu Trung ương

DOI: <https://doi.org/10.56320/tcdlhn.38.51>

- Da tay, chân mỏng, dễ rạn nứt.
- Có thể xuất hiện mụn nước, bong nước.
- Da đỏ hay bình thường.
- Triệu chứng cơ năng: ngứa ít.
- Thương tổn lành không để lại sẹo.

Một số yếu tố làm bệnh nặng lên:

- Nhiệt độ, độ ẩm tăng.
- Hơi nóng.
- Cọ xát, chấn thương.

Hình 2: Bệnh biểu hiện ở tay
(nguồn: Sticova E và cộng sự)

5. CHẨN ĐOÁN

Chẩn đoán xác định dựa vào:

- Lâm sàng: Bong vảy mỏng ở bàn tay, bàn chân.

- Giải phẫu bệnh: Có hiện tượng tăng lớp hạt và lớp sừng.

- Di truyền: Xác định gen đột biến: TGM5.

Chẩn đoán phân biệt: Cần phân biệt với một số bệnh sau:

- Viêm da tiếp xúc.
- Viêm da cơ địa.
- Ly thượng bì bong nước bẩm sinh.
- Bong vảy da, dày sừng mùa đông.
- Vẩy cá.

6. ĐIỀU TRỊ

Đây là một bệnh di truyền, không có phương pháp điều trị đặc hiệu.

Điều trị triệu chứng bằng các chất dưỡng ẩm, bong vảy.

Nếu có bội nhiễm, cần sử dụng bôi hay uống kháng sinh.

Phòng bệnh:

- Tránh xây xát, chấn thương.
- Tránh tiếp xúc với hơi nóng, nhiệt độ cao,...